

LIIVA KÜLA ARENGUKAVA 2009-2017

Konsultant:

Sisukord

SISSEJUHATUS	4
1. KÜLA ISELOOMUSTUS	5
AJALUGU JA KUJUNEMINE	5
ASEND JA LOODUSOLUD	6
INFRASTRUKTUUR	6
ELANIKKOND.....	7
TEENUSED JA TÖÖKOHAD	7
LIIVA KÜLA MUHU VALLA ÜLDPLANEERINGUS JA ARENGUKAVAS	8
2. ARENGUTEGURID	10
3. VISIOON JA EESMÄRGID	11
4. PRIORITEETSED TEGEVUSVALDKONNAD	12
5. TEGEVUSKAVA	13
6. JÄLGIMINE JA MUUTMINE	16

Sissejuhatus

Liiva küla on Muhu saare ja valla keskus. Siin on kättesaadavad enamik valla poolt pakutavatest avalikest teenustest, samuti on mitmekesiselt esindatud erateenused. Küla asub saare peamisel “tuiksoonel” Kuivastu – Kuressaare maanteel. “Liiva küla - Muhu süda” on sõnastatud ka küla visioonina.

Liiva on oma veidi üle 200 elanikuga Muhu suurim küla. Kuigi külas asuv Muhu Katariina kirik pärineb 13. sajandist, on Liiva siiski noor küla. Valdav osa asustusest on tekkinud peale 1970-ndaid aastaid. Seetõttu ei ole külas välja kujunenud selget identiteeti ja traditsioone. Külaseltsi või muud sarnast kodanikeühendust seni ei ole, aga Muhu Spordihalli juures tegutsev Spordiklubi Muhu panustab oma tegevuses ka küla arengusse.

Vajadus küla arengukava koostamiseks tekkis esmalt seoses staadioni ja spordihalli piirkonna väljaarendamisega. Laiemalt on Liiva küla arengueesmärkideks tegus kogukond ning turvaline ja kaunis elukeskkond, olla jätkuvalt Muhu saare teenindus- ja halduskeskus ning turistidele atraktiivne peatuskoht. Arengukava koostamiseks läbiviidud koosolekutel tõdeti, et vallakeskuse staatus ja asumine maakonna tähtsaimal ühendusteel on ühtaegu nii küla tugevuseks kui nõrkuseks. Nii avalikud kui erateenused on külas hästi kättesaadavad ja elulised vajadused rahuldatud, kuid inimesed sellevõrra passiivsemad. Asukoht Kuivastu - Kuressaare maantee ääres elavdab majandust, kuid põhjustab ka turvalisuse, müra ja õhusaaste probleeme. Olulisemateks tegevusvaldkondadeks on seega tegusa kogukonna kujundamine ja liikluses turvalisuse tagamine.

Arengukava koostati kohalike elanike osavõtul ja Muhu valla toetusel, konsultandina oli kaasatud OÜ Consultare. Sarnaselt Muhu valla üldplaneeringuga on Liiva küla arengukava koostatud 2017. aastani. Tegevuskava hõlmab lühemat perioodi.

1. Küla iseloomustus

Ajalugu ja kujunemine

Liiva küla kirjutatud ajalugu on seotud siin asuva Muhu Katariina kirikuga. Kirikut mainitakse esmakordselt Wartberge kroonikas, kus selle valmimisajaks nimetatakse 1267. aastat. Kirikus ja kirikaias on paganliku sümbolikaga trapetsikujulised hauakivid, mis on dateeritud 12.-13. sajandisse ja teada ainult Saare- ja Läänemaalt. Huvitavaim neist on praegu kiriku müüritrepile viiva ukseava silluseks. See on üks kahest Eestis säilinud inimfiguuri kujutatavast 12.-13. sajandi hauaplaadist. Hauakivide, luude ja mõningate arheoloogiliste leidude põhjal on arvatud, et kirik on rajatud muistsele muhulaste pühapaigale.

Liiva küla kujunemine on erinev teistest Muhu küladest, kus määrav on olnud põllumaade asetsemine. 19. sajandil oli kiriku ümbruses välja kujunenud väike Liiva asula, mis koosnes pastoraadist, mõnest vabadiku- ja käsitöölisemajast ning kõrtsist. 19. sajandi II pooleni kiriku läheduses elanud inimesed olid otseselt seotud teenistusega kirikumõisas või käsitöölised. Kirikumõisast on tänaseni säilinud 1830. aastate algul ehitatud pastoraadihoone. Peale sõda oli pastoraadihoones kool.

Teised vanemad hooned külas pärinevad 1920-ndatest aastatest. 1922. ehitas Valfrid Perli apteegihooned, sellest ajast saab rääkida enam-vähem pidevalt töötanud apteegist Muhus. 1886. a asutatud Muhu apteek oli esimene maa-apteek Saare maakonnas,. 1928. a endise kõrtsi kohale rajatud meierei töötas kuni 1977. a-ni. Kool avati Liival 1920. aastal 6-klassilise algkoolina, selle hoone põles 1948. Uus koolihoone valmis pastoraadimaja juurdeehitusena 1968. 1976 toodi Piiri 8-klassiline kool üle Liivale.

Valla keskuseks sai Liiva esmakordselt 1939. a, kui ühendati Muhu-Suure vald ja Hellamaa vald. 1950. a Muhu vald haldusüksusena likvideeriti, kuid 1960. a sai saar Hellamaa, Liiva, Piiri ja Põitse külanõukogude ühendamise tulemusel taas üheks haldusüksuseks – Muhu külanõukoguks keskusega Liival. 1960-ndatest hakkas küla arenema, eriti hoogustus see peale 1976. aastat, kui loodi kogu saart hõlmav Muhu kolhoos, mille keskus toodi Liivale. Elanike arv külas kasvas aastail 1975-1999 127-lt 215-ni. Esimene kolhoos Liival oli aga 1950. aastal koos Kantsi, Levalõpme ja Lepiku külaga loodud “Muhu Süda”.

Tänaseks on Liiva küla kujunenud saare ainukeseks tõmbekeskuseks.

Asend ja loodusolud

Liiva küla asub Muhu saare keskel, nii lõuna-, ida-, põhja- kui läänerannikult on Liivale keskmiselt 7-8 km. Liivat võib õigustatult nimetada Muhu südameks, kuna lisaks asub ta saare peamisel "tuiksoonel" Kuivastu – Kuressaare maanteel. Maantee jagab küla kaheks. Suurem osa küla hoonestusest ja asustusest paikneb maanteest lõuna pool, põhja pool on piki maanteed peamiselt äriettevõtted. Küla pindala administratiivpiiride järgi on 152 ha.

Muhu saare pinnamoe peamine moodustaja on paealuspõhi. Aluspõhjakiivimite erineva kulumiskindluse ja kallakuse tõttu lõunasse, on aluspõhi saare põhjapoolses osas järsk ja kõrge, lõunaosas aga madaldub laugjalt. Liiva küla asub ühe aluspõhjalise kõrgendiku serval. Kõrgendiku serv on hästi näha kiriku ja kooli juures, kus kõrguste vahe võrreldes staadioniga on paar meetrit. Küla kõrgeim punkt – 22 meetri üle merepinna on kiriku juures, mujal on kõrgused vahemikus 17-19 m ü.m.p. Võib arvata, et kiriku ehitamise ajal oli tegemist maastikus silma paistva kohaga.

Liiva küla haljastus on ühel või teisel moel peamiselt inimtekkeline. Suure osa sellest moodustavad eramajade õued. Põlispuud kasvavad kiriku juures ja pargis. Liiva park asub eelpool kirjeldatud aluspõhjalise kõrgendiku nõlval. Dendroloogiliselt on park liigivaene – harilikud saared, vahtrad, pärnad, jalakad, hobukastanid, elupuud, kuid siin asub Punase raamatu liigi – pärna salusambliku üks Eesti suuremaid populatsioone. Mõisapargina on Liiva pargil mõningane kultuurilooline väärtus. Pargi kiviaiad ja põlispuud kaunistavad küla, kuid vanad puud võivad ka ohtlikud olla.

Infrastruktuur

Liiva küla on kompaktsel hoonestusega ja tehniline infrastruktuur – teedevõrk, elekter, side, ühisveevärk ja –kanalisatsioon, soojavarustus, osaliselt tänavavalgustus, on vastavalt sellele suhteliselt hästi arendatud.

Ühisveevärk ja –kanalisatsioon on rajatud aastail 1975-1992 ja rekonstrueeritud 2002, 2004 ja 2008. a. Ühisveevärki varustav puurkaev on saare sügavaim – 160 m. Nii ühisveevärgi kui -kanalisatsiooniteenuseid tarbib (koos sotsiaalasutuste klientidega) igapäevaselt ca 450 inimest.

Külas asuvad sotsiaalobjektid ning korterelamud kuuluvad kaugküttepiirkonda. Põhikütusena kasutatakse hakkpuitu. Suurimaks probleemiks on köetavate hoonete soojustamine ning majasiseste soojasüsteemide rekonstrueerimine.

Küla elu enim mõjutav infrastruktuur on aga küla läbiv Kuivastu - Kuressaare maantee. Maanteeameti tellitud liiklusloenduse andmetel oli 2008.a keskmine ööpäevane liiklussagedus Viiral (Liival ei loendatud) 1935 autot. Maanteega on seotud ohutuse, müra ja õhusaaste probleemid.

Elanikkond

Liiva on oma 206 elanikuga (01.12.2009 seis) Muhu suurim küla. Valla elanikkonnast moodustab see siiski vaid ca 10%. Vanuseline struktuur on külas üldiselt soodne. Eelkooliealisi lapsi on 9 (ca 4 % elanikkonnast) ja põhikooliealisi 20 (ca 10 %). 25-44 aastasi, kes on parimas pere loomise ja laste muretsemise eas ning näitavad küla elujõudu, on 55 (ca 27 %). Seda on veidi rohkem, kui Muhu vallas keskmiselt. Üle 66 aastaseid on 38 (ca 18 %, vallas keskmiselt 23 %). Ka sooliselt on elanikkond enam-vähem tasakaalus – naised 107, mehi 99. Ligikaudu pool elanikkonnast elab neljas korterelamus. Teine pool umbes 80-s individuaalelamus. Elanike arvu arengukava perioodil võib pidada stabiilseks.

Liiva on asustuse tekkelt noor küla. Nõ põliselanikeks võib pidada valdavalt 1960-70-ndatel rajatud individuaalmajade elanikke, kuna korterelamute elanikkond vaheldub enamasti kiiremini. Seetõttu pole külal välja kujunenud oma selget identiteeti ja traditsioone. Samuti ei ole loodud mittetulundusühingut, mis külaelu edendaks ja korraldaks. Küll tegutseb spordihalli juures Spordiklubi Muhu, mille eesmärk on valla spordielu, sh spordihalli ja staadioni piirkonna, arendamine.

Teenused ja töökohad

Valla keskusena on Liiva külas kättesaadavad sisuliselt kõik avalikud teenused - lasteaed, põhikool, noortekeskus ja laste tugikodu, vallamaja, spordihoone, vanurite hooldekodu-päevakeskus, raamatukogu koos avaliku internetipunktiga. Samuti olulisemad erateenused – kauplus, perearst, hambaravi, apteek, postkontor, sularahaautomaat, bensiinijaam, autoteenindus, veterinaar, juuksur jm. Kohapealsed

töökohad ongi seotud teeninduse ja vähemal määral käsitööga. Turismiperioodil, kui on avatud toitlustuskohad, on ka töökohti mõnevõrra rohkem. Paljud inimesed käivad tööl väljapool Liivat ja Muhu valda – Orissaares, Kuressaares ja kaugemalgi.

Seltsielu arendamiseks külas on olulisemad kool ja spordihall. Kuigi õpilaste arv väheneb, on Muhu Põhikool üks Saare maakonna jätkusuutlikumaid. Kooli juurdeehitises on saal ja söökla, mida vajadusel saab kasutada ka küla üritusteks. Muhu Spordihalli saab samuti peale sportimine ka muudeks üritusteks kasutada. 1994. a valminud hall vajab kapitaalremonti. Spordiväljak on lõpuni välja ehitamata. Eraldi külakeskuse rajamine hoone või ruumina pole ilmselt otstarbekas, pigem kasutada olemasolevaid.

Kohalike noorte vaba aja sisustajana on oluline roll lasteaiaruumides asuval Muhu Noortekeskusel. Noortekeskuse tegevus on mitmekesine alates lauamängudest töömaleva ja diskodeni.

Liiva küla Muhu valla üldplaneeringus ja arengukavas

Muhu valla üldplaneeringu (aastani 2017) ruumilise arengu põhimõtete kohaselt jääb Liiva küla valla teenindus- ja halduskeskuseks, kus:

- lisaks kohalike elanike teenindamisele arendatakse mitmekesiseid teenuseid turistidele (avalik parkla bussidele, karavanide parkla, kaubandus, toitlustus, turg jm);
- mitmekesistatakse ja muudetakse kättesaadavamaks avalikke teenuseid (uus vallamaja, hooldekodu) ning kultuuri ja vaba aja veetmise võimalusi (vabaõhuürituste korraldamise võimalus);
- soodsate eluasemete pakkumise suurendamiseks eelkõige noortele arendatakse elamumaid sh korterelamumaid (muntsipaalelamispindade jaoks);
- ei arendata tootmismaid, erandiks on tootmine, mille puhul ei kaasne negatiivset mõju (müra, õhusaaste) väljaspool hoone piire (pms käsitöö).

Muhu valla arengukavas 2007-2013 esitatud visioon Muhu vallast on järgmine:

Muhu särab nagu litter kõigi Läänemere saarte seas.

Liiva küla kontekstis võib arengukavast välja tuua järgmised *eesmärgid* ja ülesanded:

- Rajada parklad avalike külastuskohtade juurde.
- *Nõuetekohane ühisveevärk ja ühiskanalisatsioon ning tuletõrje veehoidlad.*
- *Liiva kaugküttesüsteem varustab kindlalt ja mõistliku hinnaga valla hallatavaid asutusi ja korruselamuid.*
- Parandada lasteaia tegutsemistingimusi, milleks viia lõpule hoone ja ruumide rekonstrueerimine ning renoveerida mänguväljak.
- Parandada ja mitmekesistada võimalusi osaleda kultuuriüritustes ning harrastustegevustes, milleks mh rajada Liiva parki vabaõhulava, kohandada Hellamaa spordiväljak vabaõhuüritusteks, kohandada spordihall rahvarohkemate ürituste sisetingimustes korraldamiseks, korraldada rohkem kultuuriüritusi põhikooli saalis, avada Piiri kultuurimaja vaba-aja tegevusteks, laiendada kino tegevust Hellamaale.
- Parandada võimalusi spordi ja kehakultuuriga tegelemiseks, milleks ehitada välja staadion, renoveerida spordihall ja täiendada selle inventari, rajada spordihalli lähedale valgustatud tervise- ja suusarada, hakata tasustama täiskasvanute spordiringide treenereid.
- *Külakogukonnad ja kodanikuühendused on suutelised enda eest seisma ja teevad vallaga koostööd soodsa elukeskkonna loomiseks külades.*
- Aidata kaasa külade ja kodanikuühenduste võimekuse kasvule ühiskasulikuks tegevuseks, milleks korraldada vastavaid koolitusi, nõustada projektitoetuste taotlemisel, arendada välja külakeskused Piiril ja Liival, toetada korteriühistute loomist kortermajades, laiendada külavanemate kaasamist valla asjade otsustamisse, tunnustada avalikult paremaid külasid.
- Toetada senisest enam külasid ja kodanikuühendusi külade elukeskkonna parandamisel, sh kiige- ja spordiplatside rajamist nii rahaliselt kui maade avaliku kasutamise tagamisega, ujumiskohtade korrastamist, külade ühisüritusi ja külaseltside tegevust.

Muhu valla turismi arengukava 2007-2013 tegevuskava näeb ette Liiva külakeskuse atraktiivsemaks muutmist.

2. Arengutegurid

Liiva küla tähtsamad arengutegurid – sisemised tugevused ja nõrkused ning välised võimalused ja ohud, on esitatud alljärgnevalt.

<p>Tugevused</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hästi kättesaadavad avalikud ja erateenused. 2. Vallakeskuse staatus ja suurem tähelepanu valla poolt. 3. Muhu kirik kui tuntud vaatamisväärsus. 4. Stabiilne elanikkond. 5. Aktiivsed noored ja tugev kool. 6. Heas korras infrastruktuur. 7. Liiva park. 8. Rajatav nelja valla sotsiaalkeskus. 9. Soodne asukoht maakonna peatee ääres. 10. Spordihalli ja staadioni piirkonna avalikus kasutuses olev maa-ala. 	<p>Nõrkused</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nõrk identiteet ja küla ühiste traditsioonide puudumine. 2. Passiivne elanikkond. 3. Kohapealsete töökohtade puudus. 4. Puudub külaselts või muu sarnane kodanikeühendus. 5. Kuivastu - Kuressaare maanteega seotud ohud, müra ja õhusaaste. 6. Külasisesed teed kohati halvas olukorras. 7. Parkimiskorraldus ja parklad avalike hoonete juures puudulikud. 8. Turu tulevik ebaselge. 9. Kortermajadel pole ühistuid.
<p>Võimalused</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Riigi regionaalpoliitika - külaelutoetused. 2. Küllastajate arvu suurenemine seoses praamiühenduse paranemisega. 3. Valla toetused küladele. 4. Kinnisvaraarendus vastavalt üldplaneeringule. 	<p>Ohud</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Haldusreform - Muhu valla kadumine iseseisva omavalitsusüksusena. 2. Liikluskoormuse kasv Kuivastu – Kuressaare maanteel. 3. Riigil ei jätku ressursse Kuivastu – Kuressaare maanteel ohutuse parandamiseks.

3. Visioon ja eesmärgid

Liiva küla – Muhu süda.

Muhu süda tähistab nii saare keskust kui ka ettevõtlikkust, elujõudu ning armastust oma kodukoha vastu. Pikaajalised arengueesmärgid Liiva küla jaoks on:

- Tegus kogukond, mille liikmed väärtustavad oma küla ja kodusaart;
- Turvaline ja kaunis elukeskkond;
- Jätkusuutlikkus Muhu saare teenindus- ja halduskeskusena;
- Atraktiivsus külalistele, turistidele ja läbisõitjatele.

4. Prioriteetsed tegevusvaldkonnad

Liiva küla on Muhu valla keskus ja see teeb ta mõnevõrra erinevaks teistest Muhu saare küladest. Kuna külas on palju kogu valla rahva poolt kasutatavaid objekte, on ka kohaliku omavalitsuse panus küla arenguks suurem. Arengukava koostamisel peetud koosolekutel leiti, et esmane ja peamine tegevusvaldkond, kus ise saab palju ära teha, on **Liiva küla elanikest tegusa kogukonna kujundamine**. Kogukonna hoiakutest ja meelsusest sõltub ka küla välisilme ja atraktiivsus, samuti küla probleemide omavalitsusele ja ametitele teadvustamine.

Ülesanded:

- Luua küla ühistegevust korraldav mittetulundusühing.
- Korraldada külasiseselt vähemalt üks ühisüritus aastas.
- Arendada välja spordihalli – kooli - staadioni piirkond sh mitmeotstarbeline spordiväljak ja külaplats.
- Teha koostööd Muhu Katariina kiriku kogudusega sh kirikuaia korrastamisel.
- Teha koostööd Muhu Noortekeskusega.
- Kaasata korterelamute elanikud ühistegevusse.
- Liiva turg toimima.

Teine tegevusvaldkond, mis on oluline nii küla- ja teistele vallaelanikele kui ka turistidele, on **Liiva küla liikluse turvalisemaks muutmise**. Eelkõige puudutab see Kuivastu – Kuressaare maanteed, kuna olulised teenindusobjektid asuvad vahetult kahel pool maanteed. Mitmed aktiivselt kasutatavad sotsiaalobjektid (kool, lasteaed, spordihall, sotsiaalkeskus jm) asuvad aga külas sees ja seetõttu tuleb parandada ka külasisesed teedevõrgu olukorda ja liikluskorraldust.

Ülesanded:

- Parandada liiklusohutust Liiva küla keskuses.
- Kõikide Liiva külas olevate avalike asutuste juurde rajada kaasaegsed parklad.
- Korraldada turismibusside ja veoautode parkimine.
- Küla olulisemad kohad peavad saama valgustatud kõnniteed.
- Kantsi – Suuremõisa maantee viia mustkatte alla.
- Lahendada sadevete juhtimine külasisestel teedel.

5. Tegevuskava

Ülesanne	Tegevus/objekt	Aeg	Vastutaja	Rahastamisallikas*	Tulemus
Tegevusvaldkond 1: Liiva küla elanikest tegusa kogukonna kujundamine					
	<i>Luua küla ühistegevust korraldav mittetulundusühing.</i>	2010			Registreeritud ja toimiv MTÜ
1.	Initsiatiivgrupi moodustamine	I kvartal 2010	Külavanem		
2.	MTÜ põhikirja koostamine ja registreerimine	II – III kvartal	Initsiatiivgrupp		
3.	MTÜ töö käivitamine	III-IV kvartal	MTÜ juhatus		
	<i>Liiva turg toimima.</i>	2010-2013			Turismiperioodil töötav turg, kus on võimalik osta kohalikku kästööd ja toitu.
4.	Turu kontseptsiooni koostamine.	2010	Vallavalitsus, MTÜ		
5.	Koostöö korraldamine Muhu tootjate ja kaluritega.	2010	Vallavalitsus, MTÜ		
	<i>Korraldada külasiseselt vähemalt üks ühisüritus aastas.</i>	Alates 2010			Külapäev või talgu vähemalt 50 osavõtjaga.
6.	Külapäev, talgu	Kord aastas	MTÜ	Vald, KOP	
	<i>Arendada välja spordihalli – kooli - staadioni piirkond.</i>	2010-2017			Spordihalli – kooli - staadioni piirkond on välja arendatud kui terviklik vaba aja veetmise ja puhkamise kompleks nii küla kui kogu valla elanike jaoks.
7.	Mitmeotstarbelise spordiväljaku rajamine.	2010	SK Muhu	PRIA, vald	
8.	Külaplatsi rajamine.	2011	MTÜ	Vald, KOP	
9.	Vabaõhulava rajamine.	2012	Vallavalitsus, MTÜ	Vald,	

	<i>Ülesanne</i>	<i>Tegevus/objekt</i>	<i>Aeg</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Rahastamisallikas*</i>	<i>Tulemus</i>
	<i>Teha koostööd Muhu Katariina kiriku kogudusega.</i>		Pidev			Koguduse ja küla ühisüritused kiriku ja selle ümbruse korrastamisel.
10.		Kirikuaia korrastamise talgud.	II kvartal 2010	MTÜ koos kogudusega	Vald	
	<i>Teha koostööd Muhu Noortekeskuse ja Põhikooliga.</i>		Pidev	MTÜ	Vald	Noortekeskuse, kooli ja küla ühisüritused .
	<i>Kaasata korterelamute elanikud ühistegevusse.</i>		Pidev			Vähemalt kolmandik korterelamute elanikest osaleb küla ühisüritustel.
11		Korteriühistute loomine iga maja juurde.	2010-2012	Majavanemad, MTÜ		
12.		Korterelamute juurde väikelaste mängukoha rajamine.	2011	MTÜ	KOP	
Tegevusvaldkond 2: Turvalisuse suurendamine Liiva küla liikluses						
	<i>Parandada liiklusohutust Liiva küla keskuses.</i>		2010 – 2017		Maanteeamet	Turvaline liiklus küla keskuses.
13		Ettepanekute tegemine Maanteeametile liikluse rahustamiseks liikluskorralduslike vahenditega.		MTÜ		
14.		Maantee projekteerimisel oma ettepanekute esitamine.	Vastavalt projekti kulgemisele	MTÜ		
15		Turismibusside ja veoautode parkimise korraldamiseks ettepanekute esitamine.		MTÜ		
	<i>Kõikide avalike asutuste juurde kaasaegsed parklad.</i>		2010 – 2017		Vald, Maanteeamet	
16		Koostada küla poolne eelistuste nimekiri ja esitada vallale.		MTÜ		
17.						

	<i>Ülesanne</i>	<i>Tegevus/objekt</i>	<i>Aeg</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Rahastamisallikas*</i>	<i>Tulemus</i>
	<i>Küla olulisematele kohtadele valgustatud kõnniteed.</i>		2010 – 2017		Vald	
18.		Koostada küla poolne eelistuste nimekiri ja esitada vallale.	2010	MTÜ		
	<i>Kantsi – Suuremõisa maantee mustkatte alla.</i>		2010 – 2013		Riik	
19.		Teha vallale ettepanek tee lülitamiseks teehoiukavasse.	2010			
	<i>Lahendada sadevete juhtimine külasisestel teedel.</i>		2010 – 2017		Vald	
20.		Koostada küla poolne eelistuste nimekiri ja esitada vallale.	2010	MTÜ		

* täpsustub asjaolude selgumisel

6. Jälgimine ja muutmine

Arengukava on koostatud külaelu edendamiseks. Reaalsete muutuste jälgimiseks ja hindamiseks tuleb arengukava regulaarselt üle vaadata.

Liiva küla arengukava elluviimist jälgib loodava mittetulundusühingu juhatus. Arengukava ülevaatamine, tulemuste hindamine ja tegevuskava muutmine toimub vastavalt loodava mittetulundusühingu põhikirjale ühingu aastakoosolekul. Ülevaatamise tulemusi – elluviidud tegevusi ja järgmisel tegevusaastal plaanitavaid, kajastatakse vallalehes “Muhulane” ning Muhu valla veebilehel www.muhu.ee.